

Tisková zpráva

Hodnocení působení Miloše Zemana v prezidentském úřadě – únor/březen 2023

- ⊙ U prezidenta České republiky Miloše Zemana ve všech zkoumaných oblastech převažovalo kritické hodnocení nad pozitivním.
- ⊙ Relativně nejpříznivěji česká veřejnost hodnotila, jak plnil funkce svěřené mu ústavou (40 %) a jak byl v kontaktu s občany a znal jejich problémy (39 %).
- ⊙ Nejvíce kritičtí byli čeští občané k tomu, jak dosluhující prezident dbal o vážnost a důstojnost svého úřadu (73 %) a jak působil jako autorita u občanů (71 %).
- ⊙ V porovnání s rokem 2020 se hodnocení prezidenta zhoršilo ve všech sledovaných položkách.
- ⊙ V porovnání s předchozími prezidenty Václavem Havlem a Václavem Klausem v období na konci jejich působení hodnotili občané u Miloše Zemana lépe, jak byl v kontaktu s občany a znal jejich problémy. U ostatních položek jeho aktuální hodnocení vyznívá kritičtěji.

Zpracoval:

Jan Červenka

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

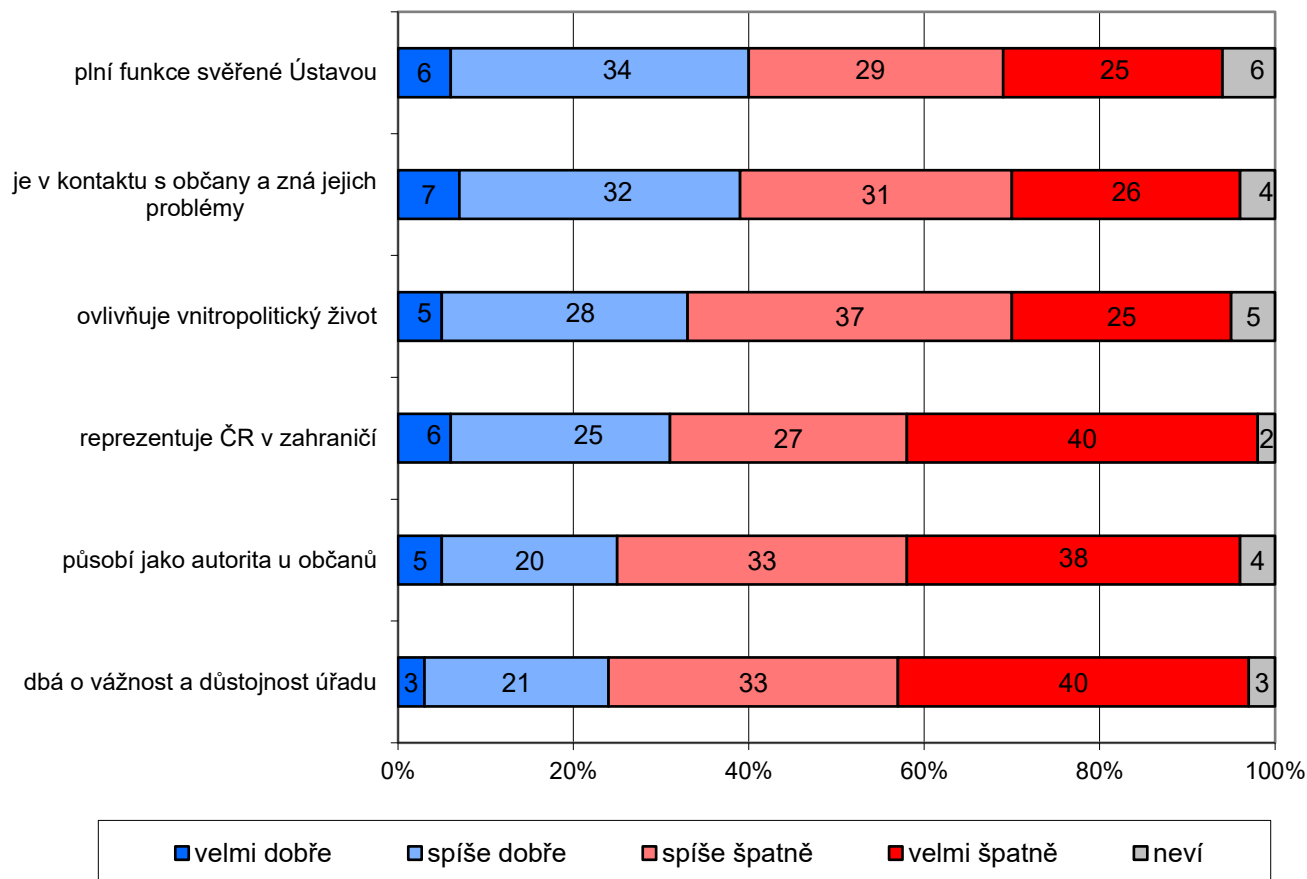
V šetření realizovaném v únoru a v březnu 2023 se Centrum pro výzkum veřejného mínění SOU AV ČR, v.v.i., zaměřilo na hodnocení působení Miloše Zemana v prezidentském úřadě podle šesti vybraných kritérií¹.

U všech zkoumaných kritérií v aktuálním šetření převážilo kritické hodnocení nad hodnocením pozitivním. Relativně nejvíce česká veřejnost oceňovala, jak prezident Miloš Zeman plnil funkce svěřené mu ústavou (40 % dobře, 54 % špatně) a jak byl v kontaktu s občany a znal jejich problémy (39 % dobře, 57 % špatně), což v obou případech kladně hodnotily přibližně dvě pětiny českých občanů při nadpoloviční většině kritických ohlasů. Třetina (33 %) české veřejnosti pak pozitivně hodnotila to, jak český prezident Miloš Zeman ovlivňoval vnitropolitický život, což naopak kriticky hodnotily více než tři pětiny oslovených občanů (62 %).

Ve zbývajících třech posuzovaných aspektech působení prezidenta negativní hodnocení převažovalo ještě výrazněji. Spíše nebo velmi špatně hodnotila dvoutřetinová většina českých občanů to, jak končící prezident reprezentoval naši zemi v zahraničí (podle 31 % dobře, podle 67 % špatně). Ještě větší převaha špatného hodnocení byla zaznamenána v tom, jak prezident působil jako autorita u občanů (podle 25 % dotázaných dobře, podle 71 % dotázaných špatně). Podobná, statisticky jen nevýznamně vyšší, převaha negativních vyjádření byla zachycena v případě toho, jak prezident Miloš Zeman dbal o vážnost a důstojnost svého úřadu, kde kritické stanovisko vyslovily necelé tři čtvrtiny proti asi čtvrtině dotázaných, která se naopak vyjádřila v tomto ohledu pozitivně (24 % dobře, 73 % špatně).

¹ Znění otázky: „Jak byste zhodnotil dosavadní působení Miloše Zemana v prezidentském úřadě? a) Plní funkce svěřené mu Ústavou? b) Dbá o vážnost a důstojnost úřadu? c) Reprezentuje ČR v zahraničí? d) Ovlivňuje vnitropolitický život? e) Je v kontaktu s občany a zná jejich problémy? f) Působí jako autorita u občanů?“ Varianty odpovědí: velmi dobře, spíše dobře, spíše špatně, velmi špatně.

Graf 1: Hodnocení působení Miloše Zemana v prezidentském úřadě (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 31. 1. – 20. 3. 2023, 861 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z časového srovnání s předchozími výzkumy (viz tabulku 1) vyplývá, že oproti šetření z ledna 2020 se hodnocení prezidenta České republiky Miloše Zemana výrazně zhoršilo ve všech sledovaných parametrech, přičemž ve všech případech dosáhlo nejkritičtější podoby za celou dobu jeho působení ve funkci, i když u reprezentace země v zahraničí, působení v roli autority u občanů a dbaní o vážnost a důstojnost svého úřadu se jeho hodnocení příliš neliší od toho, které zaznamenal výzkum realizovaný v lednu 2015. Relativně největší propad v hodnocení byl přitom zaznamenán u v jeho případě tradičně nejsilnější položky, a sice u toho, jak byl v kontaktu s občany a znal jejich problémy, kde se pozitivní hodnocení v porovnání s lednem 2020 snížilo o 20 procentních bodů a naopak negativní hodnocení vzrostlo o 24 procentních bodů, čímž se tato položka v hodnocení propadla z jasně prvního místa na místo druhé, byť pouze v těsném odstupu za tím, jak bylo hodnoceno to, jak plní funkce svěřené ústavou. I u této položky přitom došlo k velkému propadu v hodnocení, když podíl pozitivního hodnocení se zde snížil od ledna 2020 o 15 procentních bodů, zatímco podíl negativního hodnocení se o 16 procentních bodů zvýšil. Negativní posuny v hodnocení ostatních položek pak byly vesměs dost podobné. U toho, jak prezident Miloš Zeman ovlivňoval vnitropolitický život, se pozitivní hodnocení snížilo o 16 procentních bodů a negativní o 19 procentních bodů vzrostlo, u reprezentace České republiky v zahraničí se kladné hodnocení snížilo o 13 procentních bodů a záporné se o 16 procentních bodů zvýšilo, u toho, jak působil v roli autority u občanů, se příznivé hodnocení snížilo o 18 procentních bodů a kritické hodnocení vzrostlo o 21 procentních bodů a v případě toho, jak prezident Miloš Zeman dbal o vážnost a důstojnost úřadu, se pozitivní hodnocení snížilo o 17 procentních bodů při zvýšení podílu negativního hodnocení rovněž o 17 procentních bodů.

Tabulka 1: Hodnocení Václava Havla, Václava Klause a Miloše Zemana v prezidentském úřadě – časové srovnání (v %)

	Václav Havel				
	1997	1998	1999	2001	2002
Plní funkce svěřené mu Ústavou?	70/18	66/22	62/27	67/28	64/26
Je v kontaktu s občany a zná jejich problémy?	41/44	25/63	25/65	28/63	23/66
Ovlivňuje vnitropolitický život?*	56/36	39/54	33/57	39/51	40/48
Reprezentuje ČR v zahraničí?	81/11	78/16	76/19	78/19	82/12
Působí jako autorita u občanů?	-	-	46/48	50/44	45/47
Dbá o vážnost a důstojnost úřadu?	64/31	47/49	56/39	63/34	67/28

*V letech 1997 a 1998 byla použita formulace „působí na domácí politické scéně“

	Václav Klaus				
	2004	2007	2009	2011	2013
Plní funkce svěřené mu Ústavou?	84/8	80/13	78/17	75/16	60/35
Je v kontaktu s občany a zná jejich problémy?	44/39	36/45	36/51	35/54	21/73
Ovlivňuje vnitropolitický život?	55/31	53/38	48/40	49/39	39/44
Reprezentuje ČR v zahraničí?	86/10	84/11	59/38	74/22	54/44
Působí jako autorita u občanů?	72/19	75/17	68/25	66/28	40/55
Dbá o vážnost a důstojnost úřadu?	89/7	88/9	80/17	80/16	64/34

	Miloš Zeman							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2023
Plní funkce svěřené mu Ústavou?	53/39	53/39	68/26	63/31	57/35	61/33	55/38	40/54
Je v kontaktu s občany a zná jejich problémy?	52/37	53/38	70/24	66/28	62/31	62/31	59/33	39/57
Ovlivňuje vnitropolitický život?	41/50	39/47	59/31	52/39	48/45	50/43	49/43	33/62
Reprezentuje ČR v zahraničí?	37/51	33/62	52/43	47/49	42/53	48/48	44/51	31/67
Působí jako autorita u občanů?	31/61	27/67	51/42	45/50	48/46	45/50	43/50	25/71
Dbá o vážnost a důstojnost úřadu?	35/61	26/71	48/49	39/57	38/57	41/55	41/56	24/73

Pozn.: Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „velmi dobře“ a spíše dobře/„spíše špatně“ a „velmi špatně“. Dopočet do 100 % tvoří spontánní odpověď „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost.

Z perspektivy celého období výkonu jeho funkce je možné konstatovat, že prezident Miloš Zeman byl hodnocen výrazně nejpříznivěji v lednu roku 2016, ačkoli v letech 2014 a hlavně 2015 bylo jeho hodnocení z hlediska dlouhodobého průměru zřetelně horší, v období let 2017 až 2020 se pak bez zásadních změn s jen drobnými oscilacemi drželo poměrně vysoko, i když nedosahovalo úrovně z roku 2016, a v posledních třech letech přišel výrazný negativní obrat, který zaznamenalo aktuální šetření. Přitom i v kontextu dlouhodobého sledování důvěry prezidentovi v rámci pravidelného měření důvěry ústavním institucím lze za klíčový moment obratu označit přelom let 2020 a 2021, kdy na českou společnost těžce dolehla nedobře zvládnutá druhá vlna pandemie COVID-19, která výrazně podlomila do té doby poměrně vysokou důvěru v centrální instituce v čele s tehdejší vládou. Hodnocení Miloše Zemana bylo vždy výrazně polarizovanější, než bylo hodnocení obou jeho předchůdců,² přičemž značnou část jeho podporovatelů tvořili lidé, kteří se jinak k politickým institucím vymezovali negativně, což se projevilo v značně odlišných sociodemografických diferencích důvěry prezidentovi a ve výrazném oslabení či dokonce úplné eliminaci jinak obvykle silné pozitivní korelace mezi důvěrami jednotlivým institucím v případě této konkrétní položky. V kritickém období přelomu let 2020 a 2021 došlo k tomu, že velká část zejména oněch protestně laděných příznivců se

² To mohlo do značné míry souviset s tím, že na rozdíl od svých předchůdců volených parlamentem byl Miloš Zeman dvakrát zvolen ve značně vypjaté přímé volbě a že kampaň spojená s touto volbou ze strany jeho odpůrců průběžně pokračovala i během celého následujícího funkčního období zvoleného prezidenta.

od něj odklonila, jeho hodnocení se mnohem výrazněji propojilo s hodnocením tehdejší vlády a takovým bez velkých změn zůstalo až do konce jeho prezidentského mandátu. Přesně identifikovat konkrétní příčinu tohoto odklonu části dřívějších podporovatelů Miloše Zemana od něj dostupná data neumožňují, ale dá se předpokládat, že svou roli v tom sehrálo nenaplnění očekávání, která tato část jeho někdejších stoupenců do Miloše Zemana jako svého tribuna vkládala. Změny v regionálním rozložení podpory, které podrobněji zmíníme dále, pak ukazují, že Miloš Zeman ztratil své dřívější stoupence zejména na Moravě.

Pokud porovnáme aktuální hodnocení Miloše Zemana s hodnocením jeho předchůdců na konci jejich funkčního působení, vidíme, že je vesměs výrazně kritičtější s výjimkou toho, jak byl jako prezident v kontaktu s občany a znal jejich problémy, kde hodnocení Miloše Zemana navzdory zaznamenanému propadu zůstalo výrazně nad podobným hodnocením Václava Havla i Václava Klause.

V názorech obyvatel ČR na působení Miloše Zemana v prezidentské funkci najdeme značně rozdíly mezi jednotlivými skupinami obyvatel. Ve všech zkoumaných oblastech se hodnocení Miloše Zemana výrazně zlepšuje spolu s rostoucím věkem dotázaných, přičemž kritičtější postoj zauímají obyvatelé ve věku do 39 let, naopak příznivěji prezidentovo působení hodnotí čeští občané s věkem od 55 let výše. Spolu se zvyšujícím se stupněm nejvyššího dokončeného vzdělání se hodnocení Miloše Zemana naopak mírně zhoršuje, a to ve všech zkoumaných položkách s výjimkou toho, jak byl v kontaktu a znal problémy občanů. Zhoršení hodnocení se rovněž obecně objevuje z hlediska rostoucího příjmu a zlepšujícího se subjektivního hodnocení životní úrovně vlastní domácnosti.

Ve všech položkách se objevují výrazné rozdíly z hlediska sebezaražení na pravolevé škále politické orientace, přičemž platí, že hodnocení Miloše Zemana se zlepšuje spolu s posunem od pravice k levici. Podle stranických preferencí byl pak Miloš Zeman jako prezident vesměs pozitivněji hodnocen voliči ANO, KSČM či ČSSD, naopak hůře ho hodnotí příznivci stávajících vládních stran, respektive volebních koalic SPOLU a PirSTAN. Výrazně lépe pak Miloše Zemana ve všech ohledech hodnotí ti, kdo jej podpořili ve druhém kole prezidentských voleb v roce 2018, naopak kritičtěji se k němu stavěli ti, kdo tehdy ve druhém kole podpořili Jiřího Drahoše, nebo volit nešli. Příznivější hodnocení Miloš Zeman získal od lidí, kteří v letošní prezidentské volbě podpořili ve druhém kole Andreje Babiše, naopak voliči Petra Pavla k němu byli výrazně kritičtější.

Z regionálního hlediska je prezident ve všech ohledech lépe hodnocen v Čechách než na Moravě, což představuje poměrně výrazný obrat oproti minulosti, kdy naopak na Moravě byla jeho podpora podstatně silnější než v Čechách. Rozdíly napříč kraji ukazují, že lépe je hodnocen ve Středočeském, Jihočeském, Ústeckém a Libereckém kraji, relativně hůře je pak vnímán v Praze a ve Zlínském, Královéhradeckém, Pardubickém, Moravskoslezském a Jihomoravském kraji, i když to neplatí univerzálně pro všechny položky, u kterých se tyto regiony různě obměňují.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	Naše společnost, v23-02
Realizátor:	Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR
Termín terénního šetření:	30. 1. – 22. 3. 2023
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Vážení dat:	Vzdělání X NUTS2, věk X NUTS2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk
Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	861
Počet tazatelů:	73
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem - dotazování CAPI
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	PI.30
Kód zprávy:	pi230414
Zveřejněno dne:	14. dubna 2023
Zpracoval:	Jan Červenka

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.